

Jaarstukken 2016

gemeente
gouda

4.2.5 Beoordeling weerstandscapaciteit

De toereikendheid van de weerstandscapaciteit kan beoordeeld worden door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (26.845 / 18.502).

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De weerstandscapaciteit heeft zich positief ontwikkeld van 1,11 bij de jaarrekening 2015 naar 1,45 in 2016. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit die de gemeente op dit moment heeft, gekwalificeerd kan worden als ruim voldoende.

4.2.6 Kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de jaarrekening past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Kengetallen moeten daarbij in samenhang en in onderlinge verhouding beoordeeld worden.

De kengetallen worden voor zover mogelijk gerelateerd aan normen die door de VNG worden gehanteerd.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de jaarrekening en begroting:

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016	VNG normering
Netto schuldquote	123,5%	143,6%	114,7%	< 90 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	122,2%	152,9%	111,3%	< 90 %
Solvabiliteitsratio	8,5%	5,4%	10,7%	> 20 %
Structurele exploitatieruimte	2,8%	0,3%	3,2%	> 0,0 %
Grondexploitatie	17,0%	19,4%	5,3%	ad 1.
Belastingcapaciteit	128,4%	134,0%	132,5%	100,0%

ad 1: geen normering, moet in relatie worden gezien met de netto schuldquote

Toelichting op de kengetallen

Kengetallen zijn getallen die een verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de jaarrekening of de balans.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de quote inclusief en exclusief doorgeleende gelden. Dit maakt inzichtelijk wat het aandeel is van de verstrekte leningen in de exploitatie. Daarnaast welke invloed de verstrekte leningen hebben op de schuldenlast.

In de jaarrekening 2016 is in dit verband sprake van € 9,1 miljoen aan verstrekte langlopende leningen. Dit bedrag verklaart het verschil tussen beide schuldquota en is tevens van invloed op de solvabiliteitsratio.

Hoewel door de gemeenteraad geen kaders zijn vastgesteld dienen de beide schuldquota als hoog te worden gekwalificeerd. De VNG geeft als richtlijn dat een schuldquote van 90% of hoger financiële bijsturing behoeft. Een hoge schuldquote heeft een een-op-een relatie met een lage solvabiliteitsratio.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als een percentage van het totale vermogen. Het geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De VNG hanteert als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de bouwgronden zich verhoudt tot de gerealiseerde baten. De boekwaarde van de gronden is van belang omdat de waarde moet worden terugverdiend uit de grondverkoop. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt. De VNG geeft overigens geen richtlijn voor een acceptabele omvang van dit kengetal. De accountant zal jaarlijks moeten beoordelen in hoeverre de boekwaarde van de bouwgronden kan worden terugverdiend.

De boekwaarde van de bouwgronden is ook van invloed op beide schuldquota en op de solvabiliteitsratio, omdat de bouwgronden zijn gefinancierd met vreemd vermogen. Per 31 december 2016 bedroeg de boekwaarde van de bouwgronden € 14,0 miljoen.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Dit is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. De jaarrekening van de gemeente Gouda laat zien dat structurele lasten volledig en incidentele lasten deels worden gedekt door structurele baten.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de burger. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een percentage boven de 100% betekent dat de woonlasten per huishouden hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente Gouda worden de hoge woonlasten enerzijds veroorzaakt door het relatief hoge aanslagbedrag voor OZB op woningen. Anderzijds komt dit door de stijging van de rioolheffing, die nodig is om de financiering van de riolering toekomstbestendig te maken. Op termijn hoeft hierdoor minder geleend te worden en kan de rioolheffing gaan dalen.

Conclusie op basis van de kengetallen

De gemeente Gouda heeft ten opzichte van de VNG-norm een relatief hoge schuldpositie die van invloed is op de omvang van de beide schuldquota en op de solvabiliteitsratio. De financiering van de grondpositie met vreemd vermogen maakt onderdeel uit van deze schuldpositie. Het uitgangspunt is overigens dat deze investeringen op termijn worden terugverdiend uit de verkoop van de gronden. Ten opzichte van 2015 ontwikkelen de beide schuldquota en de solvabiliteitsratio in positieve zin. Dit is met name het gevolg van de positieve rekeningresultaten 2015 en 2016, waardoor de schuldpositie afnam.

De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten waaronder die samenhangend met de schuldenlast van de gemeente, rente en aflossing, volledig worden gedekt door structurele baten. De woonlasten zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde hoog.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van de jaarrekening. Kapitaalgoederen zijn nodig om de gemeentelijke diensten te kunnen leveren. Voorbeelden zijn wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken als bruggen, kademuren en viaducten, verkeersmaatregelen, watergangen en havens, openbaar groen, speelvoorzieningen, riolering en gemeentelijke gebouwen.

In deze paragraaf is per groep kapitaalgoederen aangegeven waarop het onderhoudsbeleid is gebaseerd en wat het onderhoud heeft gekost.

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de volgende door de raad vastgestelde nota's:

Nota	Datum vaststelling
Nota onderhoud schoolgebouwen	Vastgesteld op 12-12-2005
Kadernota Vastgoed	Vastgesteld op 12-12-2012
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie ter kennisname in 2014 aan de raad aangeboden
Nota Lange Termijn Investerings (LTI)	Vastgesteld op 25-05-2011
Nota beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud (GoVo)	Vastgesteld op 10-11-2012, actualisatie ter kennisname in november 2016 aan de raad aangeboden
Nota verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)	Vastgesteld op 17-12-2014
Nota onderhoud sporthallen en zwembaden	Vastgesteld op 27-06-2005, actualisatie in 2017

In onderstaande tabel is het niveau aan lasten samengevat:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2016	Realisatie 2016
Onderwijsgebouwen		
Groot onderhoud	269	316
Dagelijks onderhoud	75	105
Gemeentelijke objecten en gebouwen		
Groot onderhoud	859	937
Dagelijks onderhoud	251	167
Openbare ruimte		
Groot onderhoud via voorziening	7.071	6.549
Groot onderhoud via kredieten PPCIP en PPLTI	3.420	2.078
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	9.974	9.858
Rioleringen		
Totaal lasten exploitatie (incl. BTW)	11.808	12.713
Sportfaciliteiten		
Groot en dagelijks onderhoud	0	8
TOTAAL	33.727	32.731

4.3.2 Onderwijsgebouwen

Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Die verantwoordelijkheid vertaalt zich in een zorgplicht voor de huisvesting van de scholen en voldoende gymzalen voor bewegingsonderwijs. De schoolbesturen zijn juridisch eigenaar van hun schoolgebouwen. De gymzalen zijn in beheer bij Sport.Gouda. De "Nota onderhoud schoolgebouwen" voldoet nog. De nota geldt voor een beperkt aantal schoolgebouwen, namelijk de 6 zogeheten "bruikleenscholen", die in eigendom zijn bij de gemeente. Voor de overige schoolgebouwen zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor het onderhoud en het onderhoudsniveau.

Financiële middelen

Voor het onderhoud van de bruikleenscholen (dit zijn schoolgebouwen waarvan de gemeente de eigenaar is) blijven middelen nodig. Door een jaarlijkse dotatie aan de voorziening worden fluctuaties in de onderhoudsuitgaven binnen de voorziening opgevangen. Daarnaast is jaarlijks een bedrag van € 102.000 beschikbaar voor de 14 gymnastiekzalen die in beheer zijn bij Sport.Gouda.

Het verloop van deze voorziening in 2016 was als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2016	Realisatie 2016	Vershil
Stand 1 januari 2016		269	
Toevoegingen	261	273	-12
Onttrekkingen	269	-316	-47
Stand 31 december 2016		226	